

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 32.

LÖSNUMMER 10 CENTS

WINNIPEG, MANITOBA, ONSDAGEN DEN 24 DECEMBER, 1924.

LÖSNUMMER 10 CENTS

No. 52.

Nansens nordpolsskepp bliver jättelikt.

Sven Hedin är mycket entusiastisk för Nansens flygning, anser ingen risk för expeditionens misslyckande.

Särskilda anordningar inrättas i och för vetenskapligt arbete. Grosshandlaren S. von Hammer hyser stora farhågor för att rimfrostbildningen skall tynga ned deras luftskepp.

DRAKOBSERVATIONER UNDER NORDPOLSFÄRDEN.

Den tyske luftskeppskommandanten kapten Walter Bruns, det stora nordpolsluftskeppets man, besökte för någon tid sedan Stockholm på genomresa till Kristiania och sammanträdde då bl. a. med överdirektör A. Wallidén, för vilken han i stora drag redogjorde för projektet. En av St. T:s medarbetare har av hr Wallidén erhållit följande uppgifter:

För färden skulle byggas ett för ändamålet särskilt utrustat luftskepp av zeppelintyp, rymmande 150,000 kubikmeter gas och måtande omkring 250 meter i längd. Skeppet skulle förses med tio motorer lika fördelade på fem gondoler. Överst i luftskeppet skulle inrättas en plattform för de ve-

ryktbara Z. R. III. Fartyget skulle emellertid icke komma att byggas i Tyskland, utan i ett annat land, vilket är ännu en av hemligheterna kring denna expedition. Det skulle emellertid kunna göras en hastighet av upp till 120 km. i timmen, men någon rekordmässig fart är knappast önskvärd ur vetenskaplig forsknings-synpunkt, men med denna hastighet skulle den planerade vägsträckan från Murmansk till Nome i Alaska kunna tillryggeläggas på 2½ dygn. Med de uppehåll under vägen fram och tillbaka, som avses, skulle hela expeditionen taga en tid av omkring 14 dagar.

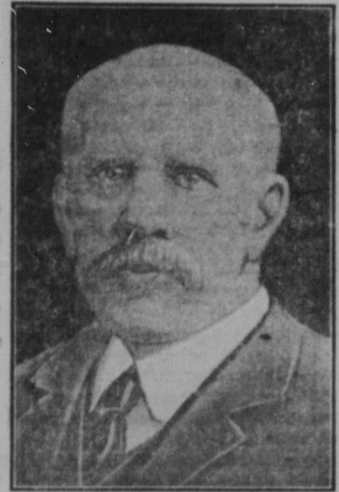
Man skulle sedan ställa återfärden något närmare Asiens kust för att därvid närmare klarlägga konturerna av det under krigets första skede av ryssarna nyupptäckta Nikolaj II:s land norr om Ryssland.

I förbigående kan nämnas, att planen för denna luftfärd också omfattar dess framtida öde efter expeditionen. Den skulle sedermera omdanas till passagerarfartyg och insättas på en tänkt linje från Amsterdam över Sibirien till fjärran östern.

En gigantisk och tjusande plan, av vara realiserande vetenskapen har anledning att vänta sig det allra största utbytte, säger dr. Sven Hedin vid ett samtal, som D. N. haft med honom, om den tyska luftskeppskommandanten Bruns polarflygningsprojekt.

Hr Bruns hade på genomresa genom Stockholm för någon tid sedan sökt upp dr. Hedin, och under sex timmars tid hade de tillsammans med professor de Geer och överdirektör Wallidén diskuterat företaget, vilket dr. Hedin ansåg bora ha de alla största utsikter att bli lyckligt ut, så in i detalj väl förberett och kalkylerat, som alla blivit.

Risikopunkten är synnerligen obetydligt med den utveckling, flygmaskinen numera fått, och då färden anträdes under en årstid, för vilken man med så gott som matematisk säkerhet för polarområdets vidkommande kan utlova frihet från såväl stormar som dimma och nederbörd. Den största betydelse kommer enligt dr. Hedins mening färden att få som ge-

Prof. Frithiof Nansen.

tenskapliga observationerna, och från den de instrument, inregistreringar olika höjd, försedd med automatiskt arbetande instrument inregistrerande olika uppgifter om luftlagrens beskaffenhet m. m. Under fartyget skulle vidare monterats automatiskt arbetande kameror för de sträckor, vilkas fotografiska kartläggning önskas. Utom besättningen, 40 man, skulle fartyget medföra tio vetenskapsmän.

Det rör sig här om ett luftskepp av betydligt större kapacitet än det

Hertzogs politik förorsakar mycken oro.

Underhandlar med tyska kapitalister för etablerandet av mycket storslagna stålverkstäder uti Preoria.

Premiärminister Herzog, den obeckvärliga boledaren av Sydafrikas socialister, som var en härdnackad fiende emot brittiskt styre efter hans landsmäns nederlag under boerkriget och som slutligen tvingade premiärminister Smuts att avgå, underhandlar nu med tyska kapitalister för etablerandet av stora tyska stålverk i Preoria.

Herzog har ignorerat brittiska firmors ansträngningar att etablera fabriker i Sydafrika samt har satt i praktik sin teori, att det brittiska kejsardömet kommer i andra hand. Hans djärva försök att lancera tysk industri i Sydafrika orsakar allvariga farhågor i det brittiska utrikesministeriet samt i brittiska af-färskretsar.

Stödd av en ganska radikal socialistisk majoritet, bestående mestadels av boer, vilka kända britten som en obönhörlig fiende under boerkriget hädanefter, har Herzog slagit in på en politik motsatt förre premiärminister Smuts', vilken strävar efter att stäka banden mellan hemlandet och Dominionen.

Avslöandet av Herzogs avsikt att inbjuda tyskt kapital till Sydafrika gjordes av Daily Express, ett konservativt organ i nära förbund med Churchill-Chamberlain-klassen i Baldwin-kabinett.

Sydafrika kommer under Herzog att ingå på att skydda tyska ställutverkare antingen genom subsidier eller tulltariff. Sådan protektion skulle konkurrera emot en skyddad industri opererande i en av fyra stora självstyrande dominions samt finansierad av tyskar.

Mer än \$5,000,000 tyskt kapital skulle enligt den föreslagna överens-

kommelsen med Herzog regeringen göra sitt inträde i Sydafrika. Situationen är av oerhörd betydelse, då det är första fallet av oväntat avvikande från den imperiella vanan att utbyta handel om möjligt.

En 15-årig negerpojke i Nashville, Tenn., togs f. v. från sjukhuset av en mob samt hängdes. Pojken hade sårats i ett rånförsök.

En mobb på 200 man tog den 13 dennes med våld en 20-årig negerflicka från sheriffen i Charleston, Mo. Negern, som anklagats för att ha överfallit en vit flicka, hängdes av den rasande hopen.

Det unga Canada fordrar att senaten reformeras.

J.A. Haggind presiderade över Sk. unga liberalernas möte förra onsdagen, vid vilket möte S. W. Coorswell behandlade den intressanta frågan om reform av senaten. Mr Coorswell följande Canadas överhus med Storbritanniens, Frankrikes och Förenta Staterna. Han föreslog, att Canadas senat skulle frångå alla makt att döda appropriationer, som gjorts av underhuset, vidare att antalet senatorer sänkes, att de väljas i stället för att utnåmnas av generalguvernören för livstiden, och att de väljas för ett visst antal år. Mötet påvisade ett starkt intresse för den liberala rörelsens frammarsch. Mr A. Anderson valdes till finanssekreterare att efterträda Mr Axel Carlson, vilken avsteg sig uppdraget, som gavs honom i hans frånvaro vid föregående möte.

Den gamla vandraren.

Av Bo Bergman.

n som fordom i sägens är himlarnas herre skriker med sin lykta där julen rår. Vitt är hans skägg och vitt hans hår sedan urminnes tider.

Mårten lyfter hans mantelfäll. Lyktans stjärna glänser. Se hur skuggor som svarta troll fly förskrämda åt alla håll utom skenets gränser.

Men vid sprakande spiselhäll krypa vi hop kring flammans. Ljusen tindra i slott och tjäll. Barnadomens stora sagokväll hägnar oss allesamman.

Skumt var det år, som snart är slut — hopp och fruktan och strider. Över oss hängde svärd och spjut. Räcker ej sorgens bittra lut, åt oss alla omsider?

Kommer med rymdens ljus igen andarnas ljus tillbaka? Gamla vandrare, hjälp oss än, hör våra böner, var vår vän i vår julnattsvaka.

Släkten födas och dra förbi, riken byggs och ramla. Höj din lykta med stjärnan i för våra barn, om också vi måste i mörkret famla.

Farmorganisation uti Saskatchewan.

På ett möte i Last Mountain har The Saskatchewan Provincial Association nybildats.

Man tänker med allan makt framvinga fullbordandet av Hudson Bay järnvägen och dess hamn.

I trots av en intensiv kyla församlades den 17 ds en representativ konvention från Last Mountain valkrets i Bulyea, Sask. för att organisera The Farmers' Political Association of Saskatchewan. Inga delegater utom valkretsen voro närvarande, men brev uppställes från medlemmar av det exekutiva rådet både från Saskatchewan Grain Growers' Association och The Farmers' Union of Canada, i vilka man gillade en provinsial organisation av associationen.

Duffern Young Cynric, medlem av det exekutiva rådet av Last Mountain federala progressiva förening, uttryckte farhågor för att den nya organisationen skulle komma i konflikt med den federala progressiva organisationen. I trots av denna avvikande röst antogs emellertid en resolution auktoriserande organisationen av The Farmers' Political Association of Saskatchewan.

Under avvakten på en provinsen omfattande konvention valdes följande tillförelseman pro tempore: Till president David Ross av Strathburg, till sekreterare G. H. Williams av Semans, R. Etches av Sifton, John Munro av Bulyea samt T. Lewis av Semans och två andra att väljas av dessa samt utom Last Mountain valkrets som organisationskommitté.

Harry Johnson av Semans, vicepresident för The On-to-the-Bay Association, öppnade konventionen som president av den provinsiala organisationen, som bildades i Strathburg den 18 november. Han gav en kort revy över de orsaker, som lett till den nuvarande rörelsen, nämligen vad han påstod vara oförmåga hos dem, som kontrollerade liberaler, konservativa och progressiva, att handla i affärer av stor vikt så effektivt som nuvarande förhållanden inom agrikulturen kräva. Han uppgev, att han nyligen erhållit försäkran från On-to-the-Bay-

representant i Ottawa, att om västern utövade tillräckligt tryck på legislaturen, så skulle premiärminister King att pådriva vägens snara fullbordande.

G. H. Williams, medlem av skuld-justeringskommittén inom Farmers' Union, presenterade en Interimsplattform för delegaterna. Man gillade högeligen de försökta objekten i denna plattform. Man var absolut enig om förslaget att Saskatchewan toge initiativet i att tillförsäkra förenad aktion av de fyra västra provinserna för utträde ur konfederationen, om den federala regeringen icke antingen fullbordade Hudson Bay järnvägen och hamnen eller också överflyttade vägen till Saskatchewan eller de väst-provinserna gemensamt för dom att fullborda.

Canadas parlament kommer att öppnas den 5 februari samt väntas pågå till långt in på sommaren. Denna session lovar att bli historiskt ryktbar.

Jättelikt jordbrukstempel kommer att byggas.

Projektet lanceras av en grupp uti Staterna och närmare i Chicago.

Ett världstempel för agrikultur planeras i Chicago av en grupp i mellanstaterna i Amerika. I spetsen för denna rörelse står ex-guvernör Frank O. Lowden av Illinois. Tempel et skall bli den största byggnad i världen samt även bryta ett radiotorn konkurrerande med Eiffeltornet i Paris, en konventionell med 20,000 stittpalser samt ett kommersiellt hotell med 3,500 rum. Kostnaden beräknas till \$30,000,000. Denna storartade byggnad kommer att benämnas The American Agricultural Society Building. Enligt kungliga planer skulle templet bli ett nationalt centrum för all farmaktivitet inom Förenta Staterna, enligt de resolutioner, som nyligen antogs vid den konvention, som hölls av American Farm Bureau Federation, Associerad med Lowden och William Wrigley Jr., Robert M. Stewart samt Lawrence Whiting och andra. Man ämnar söka få detta jätteshus färdigt till den 1 maj 1927.

Brist på vete är rådande i världen.

Förenta Staternas jordbruks-dept. anslår reduktionen uti vete till 44,000,000 bus.

Förutspår \$2 per bushel för vete och anser att priset kommer att nå sin höjdpunkt uti april.

En minskning på 440 milj. bushels i världens beräknade veteåkr är förtjänligt för att förutspås i rapporten, som den 18 ds kungjordes från jordbruksdepartementet i Washington. Skörden anslås i dessa till 3,300 milj. bushels. Genomsnittskörden under fem år före kriget var 3,740 milj. bushels.

Den mest betydande reduktionen visas i Canada, där skörden anslås till 200 milj. bushels mindre, samt i Argentina till 60 milj. mindre. Skörden i Europa — med undantag av Ryssland — rapporteras vara 180 milj. bushels under siltidet år samt nästan 260 milj. under den vanliga.

I Canada beslades detta år \$52,000 acres med vintervete eller 60,000 acres mera än 1923.

Högre priser stimulerade vintervete och rågsäd denna höst, förklarar departementet samt meddelar samtidigt, att arealen för vintervete är 42,217,000 acres eller 6.5 procent mer än vad som såddes siltidne höst.

Världens situation, vad beträffar vete, är den starkaste den någonsin varit, förklarade f. v. Arthur Cutten, en ledande spekulant inom Chicago handelskammare. Samma dag han uttrydde detta, stego priserna över \$1.70-märket, varför han sökte analysera ställningen samt uttryde bland annat:

"Utän tvivel föreligger det en värdebrist på detta slags spannmål, och jag väntar se uttänningar från och med nu tävla i sina andor. Jag uttrydde för en tid sedan, att vete skulle komma att säljas för \$2, och jag håller fast därvid." På tillfrågan om hur snart man kunde vänta den högsta prisen, svarade han, att detta berodde på hur kvickt uttänningarna började köpa, men att han trodde det skulle ske någon gång i april.

Intriger söka störta McArthur projekt.

Förklarar i ett öppet brev, att han är farlig några hinder ställa sig i vägen.

Manitoba Pulp & Paper Co. erhåller koncessionen fast till ett allt för högt pris på grund av att fientliga intressen med all makt drev upp priset vid den offentliga auktionen.

AVSLÖJAR EN NOG SÅ INTRESSANT KONFERENS.

Efter ett ganska betsigt budgivande förvärfade J. D. McArthur den 16 dennes vid en publik auktion pappersmasseskiftet nr 2 till en bonus av \$2 per fann (cord) över det erfordrade 80 cents per fann för gran-träsmassevirke. Det fanns endast två, som bjödo, nämligen McArthur och G. R. Gray för Spanish River Co. av Sault Ste. Marie, Ont.

På grund därav framkastade en del därtillhörande det förmodandet, att den projekterade pappersmasseindustrin på \$5,000,000 är förlorad för Manitoba — Atminstone för en lång tid framåt.

Pappersintressen och särskilt Spanish River Pulp & Paper Co., höjde priset upp till en siffra, vilken gör det nästan omöjligt att finansiera uppörfandet av en fabrik. Slutbudet av Spanish River Co. på \$1.55 var nog för att omöjliggöra finansierandet av projektet, och Mr McArthur gick till \$2 helt enkelt för att kvarhålla en del kontroll över skiftet.

En speciell dispatch från Tribunes i Winnipeg stabkorrespondent i Ottawa på morgonen den 18 ds förklarar, att på dagen för auktionen en högre tjänsteman i Winnipeg telegraferade till Inrikesdepartementet i Ottawa med begäran om att auktionen upphöjdes. I telegrammet uppgavs, att han erhållit underrettelser om att andra pappersintressen — fientliga till konstruktionen av en fabrik i Manitoba — voro på scenen beredda att höja upp budet till en omöjlig siffra för att döda projektet. Telegrammet mottogs för sent i Ottawa för att auktionen skulle kunna tagas.

Det påstås, att Seaman Intressena och Oxford Paper Co., som voro McArthurs associerade i projektet, drog sig tillbaka för ett par veckor sedan, samt att de angävo som skall dörför det faktum, att deras bankirer blivit oroad av den politiska kontroversen, som uppstått. McArthurbolaget var emellertid säkert om sin abilitet att detaljkomma liknande gynnsamma överenskomelser med andra pappersintressen, om de hade varit i stånd att tillförsäkra sig timmerskiftet för ett moderat pris.

Innan denna egendomliga auktion gick av stapeln, hölls en konferens mellan William Hurlbut av Spanish River Co., E. W. Backus av Minneapolis, Joseph Seaman av Seaman-

tressena samt Mr McArthur och Mr Thompson. Sägda konferens pågick hela dagen, tills de nådde Winnipeg på morgontaget. Det är förstått, att McArthur erbjöd Spanish River Co. en något bättre ställning i Manitoba Pulp & Paper Co. än vad som erbjudits Seamanintressena, på vilkor, att uppörfandet av fabriken fortsattes. Vid Mr Hurlbut's vägran att ge någon garanti för att fabriken skulle uppföras, samt hans uttalande, att dess konstruktion måste uppskjutas, kom konferensen så att säga i död-vatten.

Mr Backus intog den hållningen, att han ej skulle ha beträtt fältet, om Seamankontraktet satts i verkställighet. Men han hade ej för avsikt att tillåta Spanish River Co. att ensam vinna inträde i Manitoba.

Mr J. D. McArthur.

Smugglarna få mindre område röra på sig.

Tullkontroll föreslagen intill 12 sjömil från land och resultaten från konferensen mycket tillfredställande.

Från Hälsingfors telegraferades d. 5 ds till D. N. i Stockholm: Antismugglingkonferensen har avslutats. Samliga staters omhändertagande av föreslaget till konvention. Sveriges delegerade återvände på middagen till Stockholm.

Dagens Nyheter's korrespondent erhö vid ett samtal med generaldirektör Ericsson en redogörelse för konferensens viktigaste beslut. Hr Ericsson ville därvid särskilt betona, att konferensens beslut icke äro sista ordet i saken, då förslaget nu går till de olika regeringarna för ratificering. Han trodde emellertid icke, att några större svårigheter skulle möta för ratifikationen.

St. Lawrence projektet före Staternas kongress.

President Coolidge uppmannade d. 19 ds kongressen att anslå \$275,000 för att fullborda mätningarna för att kunna avgöra, huruvida den föreslagna Great Lakes-St. Lawrence vattenvägen är möjlig eller ej.

Denna summa borde enligt presidentens mening vara tillräcklig för att fullborda beredandet av planer och beräkningar utav Förenta Staternas sektion av regeringens ingenjörskåren för St. Lawrence-projektet. "Jag har tillförsäkrat kongressen min tro på rådigheten av att göra denna förbättring beträffande St. Lawrence-floden," förklarade Mr Coolidge. "Canadas regering har allerede utgivit \$274,931.26 för att undersöka frågan samt har anslagit ytterligare \$150,000 för nuvarande finansiering av detta krav."

Nio personer ha de sista tre månaderna i New York öst för "moonshine."

Förslaget gäller bekämpandet av smuggling av alkoholvaror med undantag för vanliga viner. Man föreslår dels utförelsekontroll, dels utfyllning av tullgränsen. För Sveriges del innebär det förbud mot utförelse av spritbelastade fartyg mellan 100 och 600 tons speciell utförelsekontroll, medan fartyg över 500 tons endast skola vara underkastade den vanliga tullkostnaden. Den som från kusterna, inom vilken varje land har tullkontroll, är intill 12 sjömil från landet. Dessutom medför förslaget rätt för tuller att förfölja smugglare, som anträffas inom 12-milgränsen. Man har varit angelägen att i förslaget inpassa bestämmelser för skyddande av den legitima sjöfartens förtryckande i ett land. Sålunda finnas mildare bestämmelser om smuggling i mindre skala skulle upptäckas på fartyg, som eljest på i legitim trafik.

Hr C. G. Ekman, vilken som bekant deltagit i antismugglingkonferensen, del inbär det förbud mot utförelse av spritbelastade fartyg mellan 100 och 600 tons speciell utförelsekontroll, medan fartyg över 500 tons endast skola vara underkastade den vanliga tullkostnaden. Den som från kusterna, inom vilken varje land har tullkontroll, är intill 12 sjömil från landet. Dessutom medför förslaget rätt för tuller att förfölja smugglare, som anträffas inom 12-milgränsen. Man har varit angelägen att i förslaget inpassa bestämmelser för skyddande av den legitima sjöfartens förtryckande i ett land. Sålunda finnas mildare bestämmelser om smuggling i mindre skala skulle upptäckas på fartyg, som eljest på i legitim trafik.

Statsminister Branting, vars sjukdom orsakat allvaramma farhågor, har något litet förbättrats enligt telegram från Stockholm den 17 ds.

En 22-årig japan, som var beväpnad, häktades den 18 ds utanför amerikanska legationen i Tokio.

Nio personer ha de sista tre månaderna i New York öst för "moonshine."